

Startnotitie Inwonersbetrokkenheid Den Helder

Toewerken naar een participatieverordening

Bron van de opdracht: Coalitieakkoord 2022-2026 gemeente Den Helder

Bestuurlijk opdrachtgever: Tessa Augustijn

Ambtelijk opdrachtgever: Carolien Borrias-Boonen

Betrokken medewerkers: Martijn Visser (ambtelijk opdrachtnemer)

Inleiding

Deze startnotitie Inwonersbetrokkenheid omschrijft hoe we toewerken naar een participatieverordening voor onze gemeente. Met deze startnotitie informeren we het college en de gemeenteraad en bieden we de gelegenheid te reageren op dit proces.

Een participatieverordening beschrijft welke mogelijkheden er zijn om mee te doen (participeren) in de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid van de gemeente Den Helder. Op dit moment heeft onze gemeente een inspraakverordening die alleen gaat over participatie bij de voorbereiding van beleid.

Het college heeft de wens om deze inspraakverordening te verbreden naar een participatieverordening. Bij het maken en het uitvoeren van het beleid betrekken partijen uit de samenleving zoals belangenverenigingen, buurtbewoners en ervaringsdeskundigen. Samenleven doen we niet alleen; we doen het mét elkaar, vóór de inwoners van Den Helder

Aanleiding

De aanleiding voor deze startnotitie is 3-ledig:

1. Ten eerste wordt medio 2023 de Omgevingswet ingevoerd en deze heeft een participatieverordening nodig als toetsingskader. Voor de instrumenten van de Omgevingswet, de omgevingsvisies en -plannen, geldt namelijk een motiveringsplicht. Dit betekent dat we als gemeente moeten motiveren hoe we aan participatie hebben gedaan. Ook zijn er voor de omgevingsvergunning gevallen waarbij participatie verplicht is. De gemeenteraad heeft eind 2020 een [lijst met deze gevallen](#) vastgesteld.
2. Ten tweede anticiperen we op de komst van de Wet Versterking Participatie op decentraal niveau. Het doel van deze wet is dat voor zowel de inwoners als voor gemeenten duidelijk is binnen welke kaders inwoners in het beleidsproces participeren en op welke wijze zij in een bepaalde fase van het beleidsproces betrokken worden. De wet verplicht gemeenten om de inspraakverordening uit te breiden naar een participatieverordening.
3. Ten slotte ligt er de wens om inwonersbetrokkenheid op een zo inclusief en interactief mogelijke manier vorm te geven. Dat betekent dat we bij het opstellen van de verordening kijken hoe we zorgen dat iedereen kan meedoen (participeren).

Bovenstaande aanleiding vraagt om een integrale blik op de participatieverordening, waarbij we meerdere aspecten in beeld brengen.

Uit het Coalitieakkoord

Inwonersbetrokkenheid benutten en stimuleren: De gemeente staat zo dicht mogelijk en op een laagdrempelige wijze bij onze inwoners.

Gemeentelijk manifest: Zorgvuldige besluitvorming in de raad vergt een zorgvuldige voorbereiding. Dat geldt voor een college maar evenzeer voor de raad zelf. In een gemeentelijk Manifest, dat we ontwikkelen vanuit de pilot van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, leggen we vast hoe de rol van de gemeenteraad bij besluitvorming versterken en de samenwerking tussen raad en college verbeteren. Een samenwerkingsagenda maakt dit daarna concreet in acties

Besluitpunten

- Akkoord te gaan met de inhoud van deze startnotitie voor de participatieverordening.
- Akkoord met tussentijdse evaluatie college-gemeenteraad via informatieavond en/of debat.

Doelstelling

Het hoofddoel van deze startnotitie is het opstellen van een participatieverordening die voldoet aan de eisen die vanuit de Omgevingswet en het Wetsvoorstel versterking participatie op decentraal niveau worden gesteld. Daarnaast zijn er enkele subdoelen:

Draagvlak

De totstandkoming van de participatieverordening heeft een grootschalig en onafhankelijk karakter; hiermee wordt het draagvlak vanuit de samenleving zo groot mogelijk (ref. motie 215 PVV d.d. 2 november 2022). We betrekken inwoners, ervaringsdeskundigen, ondernemers, maatschappelijke organisaties, college, gemeenteraad en ambtenaren bij de totstandkoming en uitvoering van de verordening. Daarbij zorgen we voor een duidelijk en transparant proces: wanneer we mensen vragen om input te leveren, laten we ze ook weten wat we met die input hebben gedaan.

Verschillende participatiemogelijkheden

We gaan op een interactieve manier beleid maken en de verordening krijgt een breed karakter. Hiermee draagt de verordening bij aan inclusieve participatie waaraan zoveel mogelijk mensen mee kunnen doen, zowel digitaal als niet-digitaal. Er is extra aandacht voor de *unusual suspects/het stille midden*; hoe krijgen we de externe belanghebbenden in beeld die nu nog buiten ons bereik liggen?

Duidelijkheid/overzichtelijkheid

Met de verordening maken we duidelijk op welke manier we als gemeente inwoners kunnen en moeten betrekken bij het maken van beleid. De participatieverordening biedt hiermee duidelijkheid over participatie in de gemeente Den Helder – zowel voor de gemeentelijke organisatie als voor de inwoners.

Menukaart met vormen participatie

We werken toe naar een menukaart met diverse (interactieve) vormen van participatie, met een participatieladder als visueel hulpmiddel. Hiermee maken we duidelijk:

- welke middelen er ter beschikking zijn
- vanuit welke invalshoek we betrokkenheid willen stimuleren
- wanneer we welke instrumenten kunnen inzetten – variërend van *meedenken* tot *meebepalen*.

Dit maakt de samenwerking tussen bestuurlijke organisatie, ambtelijke organisatie en samenleving makkelijker.

Plan van aanpak

Hieronder staan de actielijnen die binnen deze startnotitie relevant zijn.

Ophalen bestaande en gewenste vormen van participatie

Scherp krijgen waar al aan participatie gedaan wordt en welke ervaringen er zijn, zowel in gesprek met interne als externe stakeholders. Focus op fysiek en sociaal domein.

(Door)ontwikkelen instrumentarium

Binnen dit proces ontwikkelen we het platform ingesprek.denhelder.nl verder door. Daarnaast maken we een participatieladder om op een laagdrempelige manier te laten zien hoe en op welk niveau participatie mogelijk en gewenst is.

Planning

Q1 2023: startnotitie in het college en de raadscommissie Bestuur en Middelen en gesprekken met vertegenwoordigers van de ambtelijke organisatie.

Q2 2023: gesprekken met partijen uit de samenleving.

Q3 2023: concept-verordening opstellen.

Q1 2024: participatieverordening gereed.

Kosten

Kosten voor het organiseren van sessies (gesprekken met partijen uit de samenleving) worden gedeclareerd onder het budget Overige diensten, Ondersteuning doelmatig onderzoek en Burgerparticipatie.

Raakvlakken met andere onderwerpen binnen de gemeente

De participatieverordening heeft sterke raakvlakken met de onderwerpen inclusie en Omgevingswet.

Inclusie

Er zijn raakvlakken met inclusie vanwege de ambitie voor inclusievere participatie. We willen immers zoveel mogelijk mensen de kans bieden om mee te doen en mee te denken.

Onder inclusie verstaan we dat iedereen naar vermogen en behoefte mee kan doen aan onze samenleving en onderdeel kan zijn van het sociale systeem. Meedoen kan ongeacht leeftijd, uiterlijke kenmerken, sociaal-culturele achtergrond, gender of sekse, financiële situatie, mate van gezondheid of beperkingen, levensbeschouwing, opleidingsniveau, seksuele voorkeur, sociale status, mate van geletterdheid en (arbeids)participatie et cetera.

Omgevingswet

Er is voor motiveringsplicht in de instrumenten van de Omgevingswet behoefte aan duidelijke regels en kaders voor burgerparticipatie. De motiveringsplicht betekent dat gemotiveerd moet worden hoe er invulling is gegeven aan het participatiebeleid van de gemeente.

Er is regelmatig contact met de collega's die zich met deze twee onderwerpen bezighouden. We houden hen op de hoogte van de ontwikkelingen die binnen de participatieverordening spelen. Dit gebeurt ook omgekeerd.

Inzet participatiemiddelen

We vinden het belangrijk dat iedereen de kans krijgt om mee te doen en mee te denken. Daarom zetten we verschillende offline en online participatiemiddelen in.

Offline

Offline werken we met inloopbijeenkomsten, keukentafelgesprekken, geprinte formulieren en acties in de openbare ruimte, zoals de tentoonstelling van de ontwerp-omgevingsvisie van Julianadorp.

Online

Online bieden we mogelijkheden voor participatie via ons participatieplatform ingesprek.denhelder.nl, het burgerpanel en de online contactformulieren. ingesprek.denhelder.nl is ook betrokken bij het project Digitoegankelijkheid. Met dat project willen we ervoor zorgen dat iedereen in onze gemeente online mee kan doen.

Communicatie

De communicatie over de participatiemogelijkheden gebeurt zowel offline als online.

- Offline bereiken we mensen via bijvoorbeeld fysieke bijeenkomsten, het stadsnieuws en (abri)posters.
- Online maken we onder andere gebruik van de nieuwspagina op de gemeentesite, sociale media en mailing vanuit ingesprek.denhelder.nl.

Zo zorgen we dat we een zo groot mogelijk aantal van onze inwoners bereiken en hen de kans bieden om te participeren.